

Når du besøker Nordia 2019 kan du kombinere besøket med mange inntrykk og opplevelser i nære områder. I Sarpsborg kan du oppleve et mangfold av severdigheter som Nordens største vertikale helleristning, Bjørnstadskipet som er 4,4 meter langt. Dette er en av mange helleristninger i Sarpsborg.

Bjørnstadskipet er Nordens største helleristningsfigur.

Borgarsyssel museum er fylkesmuseum for Østfold og ligger inntil sentrum ved Sarpsfossen. Det ligger nær stedet hvor Olav den Hellige grunnla byen i 1016. Borgarsyssel er organisert etter folkemuseumsmodellen og dekker et spredt spekter av fylkets kulturminner. Ligger i nærheten av der hvor Nordia 2019 arrangeres.

Aarslandstua på Borgarsyssel museum.

Foto: Espen Nordenhaug – Østfoldmuseene

Østfold kalles "Herregårdenes fylke", og i Sarpsborg finnes flere av dem. Hafslund hovedgård regnes blant de aller fineste herregårdene i landet og en lang rekke kongelige høyheter har besøkt gården opp gjennom tidene.

Hafslund hovedgård.

Sarpsborg er også rik på parker, en av dem er Kulåsparken som ligger midt i byen. Dette er Østfolds største byparkanlegg med stier og lekeplasser. Parken rommer også 40 gravhauger fra middelalderen, de eldste fra tiden rundt Kristi fødsel.

Fra Kulåsparken.

Det er flere forsvarsverker rundt byen. Den såkalte "Glommalinjen" har ingen festningsverker av store dimensjoner, men i lengde er anleggene omfattende. Den strakte seg 280 km. langs vestsiden av Glomma. Glommalinjen var Norges desidert størst befestede landforsvarslinje. I Østfold strekker den seg langs elva fra Øyeren helt ned til Fredrikstad.

Greåker fort. Foto: Tommy Gildseth

Hvis man bare vil gå seg en tur kan man gå tusen-årsstien. Den tar deg gjennom et spennende kulturlandskap på begge sider av Sarpfossen. Den oppsto der vannet brøt gjennom moreneryggen «Raet» for om lag 4000 år siden. På vestsiden av fossen anla kong Olav Haraldsson byen Borg i 1016.

Sarpfossen. Foto: Dagsavisen

15 km unna ligger Fredrikstad. Ca. 20 min. med bil. På veien dit passerer man Rolvsøy. Det var her Tuneskipet ble funnet i en gravhaug på Haugen gård. Skipet er i dag utstilt i Vikingskipshuset på Bygdøy i Oslo. På Rolvsøy bodde også Hans Nielsen Hauge. I hans barndomshjem, Hans Nielsen Huges minde, er det innredet et museum.

*Hans Nielsen Huges minde.
Foto: Siri Johannessen*

Videre langs veien, på Torp ligger Roald Amundsens fødested "Tomta". Det gamle skipperhuset, der han ble født, er i dag museum. Her er det utstilling av bilder, utstoppede dyr og gjenstander fra ekspedisjonen.

*Roald Amundsens fødested "Tomta".
Foto: Thomas Andersen.*

Gamlebyen i Fredrikstad er en av Norges mest populære attraksjoner. De gamle bygningene huser mange små butikker. De militære bygningene i Gamlebyen ble fredet i 2008. Like i nærheten ligger Kongsten fort. Gamlebyen regnes i dag som Nordens mest bevarte festningsby.

Det er mye mer å se i Gamlebyen hvor det er et modelljernbanesenter som er Skandinavias største og mange andre attraksjoner.

Gamlebyen. Foto: Thomas Andersen

I Gamlebyen på Fredrikstad festning ligger også Bastion 5. Her har 13 kunstnere etablert seg hvor det er keramikere, malere og glasskunsner i arbeid.

Bastion 5. Foto: Thomas Andersen

Det er mye å se i Gamlebyen hvor det blant annet er et modelljernbanesenter som er Skandinavias største og mange andre attraksjoner.

*Videlbroa inn til Gamlebyen.
Foto: Thomas Andersen*

Isegran ligger på Kråkerøy og er en levende kystkulturpark. Her blir det restaurert båter og det er også en museumshavn. Isegranhuset ble oppført i 1730. Øya var også flåtebase for Peter Wessel Tordenskiold under den store nordiske krigen. På slutten av 1800-tallet ble Isegran hovedbase for mineforsvaret av Svinesund og Glomma-munningen.

Isegran.

På den sørlige delen av Rødshue på Kirkøy finner du et landskap fullt av rester etter gammel steinhoggervirksomhet. Her ligger skulpturparken StenKunstHvaler hvor kunstnere jobber med lokal stein. Ytre Hvaler nasjonalpark er Norges første marine nasjonalpark.

*StenKunstHvaler
Foto: Kurt Klevås*

Kilder og bilder:

Sarpsborg kommune (<https://www.sarpsborg.com/byen-og-kommunen/opplev-sarpsborg/>)
Fredrikstad og Hvaler kommuner (visitoestfold.com)